

Developing Model of School Curriculum Management under the Province Administration Organization (Nakhonchaiburin)

Sasithorn Loonsila¹, Teerawat Yiumsaeng², and Chalard Chantarasombat³

Received	Reviewed	Revised	Accepted
06/12/2562	07/12/2562	23/12/2562	07/01/2563

Abstract

The objectives of this action research were to 1) Examine the school curriculum before developing 2) Developing the school curriculum model and testing model 3) Improve and measure satisfaction with and success developing the school curriculum management model under The Provincial Administrative Organization (Nakhonchaiburin). The population consisted of 255, from the head school committee, school directors, and head department of the academy. The instruments were questionnaires, structured interviews, and measures. The collected data were analyzed by percentage, mean and standard deviation.

The results were as follows: (1) The general condition of the school curriculum management model under the provincial administration organization. (Nakhonchaiburin) was found that the goal setting, objectives, and coverage were at the highest level (μ 4.59) the planning and curriculum design factor was at the high level (μ 4.07) and the curriculum implement factor, evaluation, and implement curriculum factor was at the middle level (μ 3.45, 3.43, 3.18) SASITHORN MODEL consist of Strategy, Administration, Sustainable Development, Identity, Technology & Technical Skill, Human Resource Development, Organization Development, Research, New Innovation. (2) Curriculum construction and development from the condition of curriculum management, curriculum implement factor, curriculum evaluation factor and construct, develop curriculum factor found that in the middle level, necessary to develop immediately by

¹ Ed.D. Student (Educational Management), Rajabhat Maha Sarakham University.

E-mail: kooansasithorn@gmail.com

² Lecturer of Educational Management, Faculty of Education, Rajabhat Maha Sarakham University.

E-mail: tirawat.y@gmail.com

³ Lecturer of Faculty of Education, Rajabhat Maha Sarakham University. E-mail: chalardc@hotmail.com

workshop and innovation of the construct handbook for curriculum management. And (3) Implement and satisfaction study at Sapang Wittayakom School 6 months by participatory action research was found that the target group has satisfaction at the highest level (μ 4.59) receiving skill practice.

Keywords: Model Development, School curriculum Administration

การพัฒนาารูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วน จังหวัด (นครชัยบุรินทร์)

ศศิธร ลุนศิลา⁴, วีระวัฒน์ เขียมแสง⁵ และ ฉลาด จันทร์สมบัติ⁶

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสภาพการบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษา (2) สร้างและพัฒนาารูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษา (3) นำรูปแบบไปใช้และประเมินผลความพึงพอใจการใช้รูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด (นครชัยบุรินทร์) กลุ่มประชากร คือ ประธานกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการ จำนวน 255 คน เครื่องมือที่ใช้แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินความพึงพอใจ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า (1) สภาพการบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการตั้งเป้าหมายวัตถุประสงค์และความครอบคลุม มีระดับปฏิบัติการมากที่สุด ($\mu 4.59$) ด้านการวางแผนและออกแบบหลักสูตรมีระดับปฏิบัติมาก ($\mu 4.07$) ส่วนด้านการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการประเมินหลักสูตร และด้านการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร มีระดับปฏิบัติปานกลาง ($\mu 3.45, 3.43, 3.18$) (2) การสร้างและพัฒนาารูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษา จากสภาพการบริหารจัดการด้านการนำไปใช้ การประเมินหลักสูตร และด้านการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรโดยใช้หลักการการพัฒนาศมรรถนะของบุคลากร SASITHORN MODEL มีผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า มีผลการปฏิบัติการใช้คู่มือการพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตร 3 ด้านเป็นนวัตกรรมสำหรับการประชุมเชิงปฏิบัติการ ซึ่งมีผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือ ระดับเหมาะสมของเนื้อหา และ (3) การนำรูปแบบการพัฒนาไปใช้และการประเมินความพึงพอใจ ผู้วิจัยนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปใช้ ณ โรงเรียน สระพังวิทยาคม อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ เป็นเวลา 6 เดือน โดยผ่านกระบวนการประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาารูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด จัดทำแผนปฏิบัติการ มีการประชุมสรุปผลการปฏิบัติงาน โดยการวิจัยเชิงปฏิบัติการการมีส่วนร่วม มีผลงานปรากฏเป็นรูปธรรมและดำเนินการประเมินความพึงพอใจผลการประเมิน มีความพึงพอใจ มากที่สุด ($\mu 4.59$)

คำสำคัญ : การพัฒนาารูปแบบ, การบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษา

⁴ นักศึกษาปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (การบริหารจัดการการศึกษา) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

⁵ อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

⁶ อาจารย์พิเศษประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

บทนำ

การบริหารจัดการหลักสูตร เป็นการบริหารงานที่มีขอบข่ายกว้างขวางครอบคลุมหลายมิติ เกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่าย ต้องอาศัยองค์ประกอบปัจจัยเกื้อหนุนต่าง ๆ มากมาย เปรียบเสมือนการบริหารกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพสูงสุด การพัฒนาหลักสูตร การส่งเสริมสนับสนุน และการกำกับดูแลคุณภาพการใช้หลักสูตรโดยนำเสนอให้เห็นภาพตลอดแนว ตั้งแต่ระดับชาติ ระดับท้องถิ่นและสถานศึกษา จะเน้นพิเศษเกี่ยวกับการดำเนินการในสถานศึกษา ซึ่งถือเป็นหน่วยงานสำคัญที่สุดในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ (Boonleang Thumthong, 2011) ทั้งนี้สถานศึกษามีภารกิจหลักในการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ สถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และดำเนินการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยต้องสร้างความมั่นใจต่อพ่อแม่ผู้ปกครองและชุมชนว่า ผู้เรียนจะมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด และเกิดสมรรถนะสำคัญ ตลอดจนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร (Chaiwat sutthirat, 2013) เพื่อให้บรรลุเจตนารมณ์ดังกล่าว สถานศึกษาจะต้องออกแบบหลักสูตรให้ครอบคลุมส่วนที่เป็นหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุถึงคุณภาพตาม มาตรฐาน อันเป็นความคาดหวังที่กำหนดไว้ร่วมกันในการพัฒนาเยาวชนทุกคนในชาติ (Sitthipon Art-in, 2014)

นอกจากนั้นหลักสูตรสถานศึกษายังต้องสอดคล้องกับสภาพ ปัญหา และความต้องการของชุมชน และท้องถิ่น เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชน สามารถอยู่ในสังคมแวดล้อมได้อย่างมีความสุข และเกิดความรักความผูกพันในบ้านเกิดเมืองนอน มีบทบาทในการร่วมพัฒนาชุมชน ในการจัดการศึกษาให้บรรลุผลดังกล่าวนอกจากสถานศึกษาจะต้องพัฒนาหลักสูตรที่ครอบคลุมส่วนสำคัญดังกล่าวแล้ว ยังต้องมีการบริหารจัดการหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ สถานศึกษาต้องมีการเตรียมวางแผนเพื่อใช้หลักสูตรใหม่ ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษา จะต้องศึกษาและทำความเข้าใจหลักสูตรใหม่ และเตรียมความพร้อมในการใช้หลักสูตร พิจารณาถึงงบประมาณและอาคารสถานที่ว่าพอเพียงหรือไม่ การเตรียมบุคลากรเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรจะดำเนินการโดยวิธีใด การวางแผนงานเพื่อใช้หลักสูตรอย่างละเอียดรอบคอบและมีขั้นตอน จะทำให้การใช้หลักสูตรประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย โรงเรียนควรมีการส่งเสริมสนับสนุนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ อย่างเหมาะสม เนื่องจากสถานศึกษาแต่ละแห่งมีบริบทต่างกัน ความพร้อมต่างกัน อีกทั้งมีความแตกต่างกันในด้านงบประมาณ ทรัพยากร สถานที่ และบุคลากร รวมทั้งผู้เรียนในสถานศึกษาแต่ละสถานศึกษาก็มาจากพื้นเพครอบครัวฐานะทาง เศรษฐกิจ สังคมที่ต่างกัน มีความรู้ความสามารถตลอดจนความต้องการที่แตกต่างกัน ดังนั้นการวางแผนในการบริหารจัดการ หลักสูตร จึงควรพิจารณาให้สอดคล้องสัมพันธ์กับปัจจัยต่าง ๆ ดังกล่าวด้วย สถานศึกษาจะต้องมีการติดตาม ดูแลคุณภาพการ จัดทำหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้

1.1 ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมายที่ทำการศึกษา

1.1.1 กลุ่มเป้าหมาย เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษา โดยการสอบถามความคิดเห็น (แบบสอบถาม) จำนวน 255 คน เลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) จากโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด (นครชัยบุรีรินทร์) จำนวน 85 โรงเรียน ประกอบด้วย (1) ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 85 คน (2) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 85 คน และ (3) หัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการ จำนวน 85 คน

1.1.2 กลุ่มเป้าหมาย เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษา โดยการสัมภาษณ์ ประกอบด้วย 1) ประธานกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และ 2) หัวหน้าฝ่ายบริหารวิชาการ ของสถานศึกษาที่มีคะแนนระดับปฏิบัติการสูง 3 โรงเรียน จากผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของแบบสอบถาม

1.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา สภาพการบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด (นครชัยบุรีรินทร์) 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการตั้งเป้าหมาย วัตถุประสงค์และความครอบคลุม 2) ด้านการวางแผนและออกแบบหลักสูตร 3) ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ 4) ด้านการประเมินหลักสูตร และ 5) ด้านการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร

1.3 ขอบเขตด้านสถานที่ คือ สถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด (นครชัยบุรีรินทร์)

1.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา ระหว่างเดือนมกราคม 2560 – ธันวาคม 2560

ระยะที่ 2 สร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด (นครชัยบุรีรินทร์)

2.1 ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมายที่ทำการศึกษา คือผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของรูปแบบ

2.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา ร่างรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด (นครชัยบุรีรินทร์) จากการดำเนินการวิจัยระยะที่ 1

2.3 ขอบเขตด้านสถานที่ คือ สถานศึกษาที่มีผลงานดีเด่นด้านการบริหารหลักสูตร (Best practice) จำนวน 2 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัยชัยภูมิ และโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย

2.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา ระหว่างเดือนมกราคม 2561 – สิงหาคม 2561

ระยะที่ 3 การนำรูปแบบไปใช้และประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด (นครชัยบุรีรินทร์)

3.1 ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมายที่ทำการศึกษา คือ กลุ่มผู้รับการอบรมเชิงปฏิบัติการ จำนวน 25 คน ประกอบด้วย ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 1 คน ผู้บริหารสถานศึกษา

จำนวน 1 คน รองผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน และครูผู้สอน จำนวน 22 คน ที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนโรงเรียนสระพังวิทยาคม สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ

3.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่ (1) รูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด และ (2) คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด (นครชัยบุรินทร์)

3.3 ขอบเขตด้านสถานที่ คือ โรงเรียนสระพังวิทยาคม ตำบลสระพัง อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ

3.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา ระหว่างเดือนกันยายน 2561 – เมษายน 2562

ระเบียบวิธีดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด (นครชัยบุรินทร์)

1.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ เพื่อกำหนดเนื้อหา และกรอบแนวคิดการวิจัยเบื้องต้น

1.2 ศึกษาสภาพการบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด (นครชัยบุรินทร์) กับกลุ่มเป้าหมาย มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1) สร้างแบบสอบถาม ประกอบด้วย 3 ตอน ได้แก่ ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ แบบ Likert ได้แก่ มากที่สุด (5) มาก (4) ปานกลาง (3) น้อย (2) น้อยที่สุด (1) ครอบคลุมเนื้อหาการวิจัย 5 ด้าน และ ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด (นครชัยบุรินทร์)

2) สร้างแบบสัมภาษณ์ เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษา กับกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ประธานกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และหัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด 3 โรงเรียน จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure Interview)

2) ดำเนินการศึกษาศภาพการบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด (นครชัยบุรินทร์)

3) วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ (1) แบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) มีเกณฑ์ในการแปลความหมายจากผลการวิเคราะห์ 5 ระดับ และ (2) แบบสัมภาษณ์ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) จากการสัมภาษณ์

ระยะที่ 2 สร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด (นครชัยบุรีรินทร์)

2.1 นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาการบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษาใน ระยะที่ 1 โดยพิจารณาจากที่มีค่าเฉลี่ยรวมต่ำ 3 ด้าน มากำหนดเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหาร จัดการหลักสูตรของสถานศึกษา

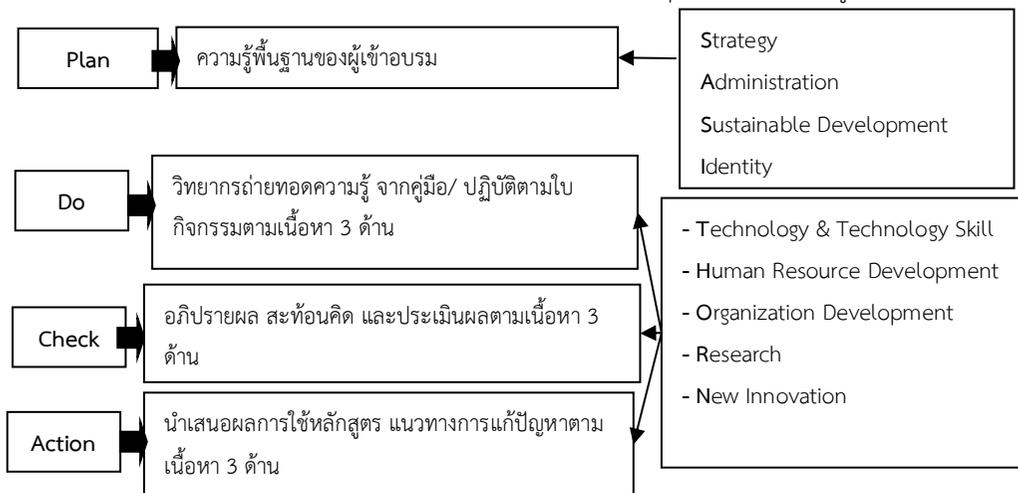
2.2 สร้างคู่มือการอบรมและพัฒนาตามแนวทางที่กำหนดใน ข้อ 2.1 เพื่อนำไปใช้กับ กลุ่มเป้าหมายที่กำหนดไว้ ภายใต้การควบคุมดูแลและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน จาก การตรวจสอบ เนื้อหาหลักสูตรของคู่มือ และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

2.3 จัดทำโครงการอบรมและพัฒนา คือ โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการการพัฒนา รูปแบบ การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด (นครชัยบุรีรินทร์) เพื่อนำไปใช้ และประเมินผลการใช้ในการวิจัยระยะต่อไป

ระยะที่ 3 การนำรูปแบบไปใช้และประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรของ สถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด (นครชัยบุรีรินทร์)

3.1 ดำเนินการนำรูปแบบไปใช้และประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรของ สถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด (นครชัยบุรีรินทร์) จากผลการ วิจัยในระยะที่ 2 กำหนด 3 วัน ระหว่างวันที่ 12-14 เดือนมกราคม 2562 ณ ห้องประชุมปรารังค์กู๋ โรงเรียนสระพังวิทยาคมสังกัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ โดยใช้ขั้นตอนตามวงจรคุณภาพ PDCA (Deming Cycle) ดังนี้

- 12 มกราคม 2562 อบรมและพัฒนาด้านการนำหลักสูตรไปใช้
- 13 มกราคม 2562 อบรมและพัฒนาด้านการประเมินผลหลักสูตร
- 14 มกราคม 2562 อบรมและพัฒนาด้านการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร

แผนภาพที่ 1 ขั้นตอนการอบรมพัฒนาตามวงจรคุณภาพ PDCA

3.2 ติดตามผลการอบรมและพัฒนาตามโครงการ จากการปฏิบัติจริงของกลุ่มเป้าหมายทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ การประเมินหลักสูตร การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ดังนี้

ครั้งที่ 1 : 17 มกราคม 2562 ประชุมติดตาม เพื่อทราบผลการปฏิบัติทั้ง 3 ด้าน

ครั้งที่ 2 : 14 กุมภาพันธ์ 2562 ประชุมติดตาม แนวทางการแก้ไข จากผลการปฏิบัติทั้ง 3 ด้าน

ครั้งที่ 3 : วันที่ 28 กุมภาพันธ์ ประชุมติดตาม ผลที่ได้รับจากการปฏิบัติทั้ง 3 ด้าน

3.3 ประเมินผลการใช้รูปแบบ โดยประเมินความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมอบรมและพัฒนาตามโครงการ เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบประเมินความพึงพอใจ ที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

3.3 วิเคราะห์ข้อมูลการประเมินความพึงพอใจในการใช้รูปแบบ โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพการบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด (นครชัยบุรีรินทร์) โดยรวมมีค่าเฉลี่ยสภาพการบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.74$) โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) ด้านการตั้งเป้าหมายวัตถุประสงค์และความครอบคลุม ($\mu = 4.59$) 2) ด้านการวางแผนและออกแบบหลักสูตร ($\mu = 4.07$) 3) ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ ($\mu = 3.45$) 4) ด้านการประเมินหลักสูตร ($\mu = 3.18$) และ 5) ด้านการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ($\mu = 3.18$)

2. ผลการสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด (นครชัยบุรีรินทร์) จากการดำเนินการโดยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด (นครชัยบุรีรินทร์) พบว่า มีปัญหาการปฏิบัติภารกิจ 3 ด้าน คือ การนำหลักสูตรไปใช้ การประเมินหลักสูตร การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ผู้วิจัยได้นำมาสร้างและพัฒนารูปแบบ สรุปผลดังนี้

2.1 องค์ประกอบของคู่มือฝึกอบรมตามรูปแบบ ประกอบด้วย 1) คำนำ 2) สารบัญ 3) เนื้อหาการอบรม 4) ใบกิจกรรม และ 5) การระดมความคิด

2.2 การอบรมและพัฒนากำหนดเป็นโครงการพัฒนา โดยใช้ SASITHORN model คือ 1) Strategy 2) Administration 3) Sustainable 4) Development 5) Identity 6) Technology & Technological Skill 7) Human Resource Development 8) Research 9) New Innovation.

2.3 ผลการประเมินรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการนำรูปแบบไปใช้และประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด (นครชัยบุรีรินทร์) สรุปได้ดังนี้ ผลการนำรูปแบบไปใช้โดย

การกำหนดเป็นโครงการเพื่อทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมาย ในภาพรวมสรุปได้ดังนี้ (1) โครงการตอบสนองต่อสภาพการบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด (นครชัยบุรีรินทร์) (2) กระบวนการและขั้นตอนการอบรมพัฒนาด้วยวงจรคุณภาพ PDCA มีผลการดำเนินงานเป็นไปตามขั้นตอนกำหนดไว้ และ (3) กลุ่มเป้าหมายที่เข้าอบรมและพัฒนา มีความพึงพอใจต่อรูปแบบ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.59$)

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาสภาพการบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด (นครชัยบุรีรินทร์) ที่สรุปว่าโดยรวมมีค่าเฉลี่ยสภาพการบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษาอยู่ในระดับมากนั้น อาจเนื่องมาจากกลุ่มเป้าหมายที่ศึกษามีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่าการบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษาเป็นเรื่องที่สำคัญต่อการจัดการเรียนการสอน เป็นมาตรฐานของการศึกษา เป็นแนวทางของการจัดการศึกษา เป็นแนวปฏิบัติการจัดการเรียนการสอน และเป็นตัวกำหนดคุณลักษณะของผู้เรียนรู้นั้น สอดคล้องกับ Chaiwat sutthirat (2013) ที่กล่าวสรุปไว้ว่าหลักสูตรนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากหลักสูตรจะเป็นแนวทางสำหรับผู้สอนในการจัดการเรียนรู้ เช่นเดียวกับ Sukhothai Thammathirat University (2003) ที่ได้กล่าวไว้ว่า หลักสูตรมีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากหลักสูตรเปรียบเสมือนเข็มทิศในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ และเจตคติสอดคล้องกับความต้องการของสังคมและนโยบายในการจัดการศึกษา และ Sitthipon Art-in (2014) ที่กล่าวว่าหลักสูตรเป็นเกณฑ์มาตรฐานของการศึกษา หลักสูตรจะเป็นตัวกำหนดทิศทางเป้าหมายในการจัดการศึกษาของสถาบันการศึกษาของประเทศ ดังนั้นการกำหนดให้สถาบันการศึกษาจัดการศึกษาโดยใช้หลักสูตรเดียวกันทั้งประเทศ ก็จะส่งผลให้มีมาตรฐานการศึกษาเดียวกันด้วย

จากสรุปผลการวิจัยยังพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสภาพการบริหารหลักสูตรสูงสุด คือ การตั้งเป้าหมายวัตถุประสงค์ และความครอบคลุมนั้นอาจเนื่องมาจากสถานศึกษาในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด (นครชัยบุรีรินทร์) ได้ดำเนินการตามกระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยมีการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจและเป้าหมายการจัดการศึกษา จัดโครงสร้างหลักสูตร โดยทุกฝ่ายมีความรู้ความเข้าใจ มีเป้าหมายและมีแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจน และในส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการประเมินหลักสูตร และด้านการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ซึ่งทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางนั้น อาจเนื่องมาจากในช่วงปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (2552-2561) ที่ผ่านมามีการกำหนดมาตรการในการปฏิรูปการศึกษาด้านหลักสูตรไว้ว่า สถานศึกษาต้องจัดหลักสูตรกระบวนการเรียนการสอน กิจกรรมการวัดและประเมินผลที่มีคุณภาพเพื่อเอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้านรวมทั้งจัดบริการการศึกษาและเรียนรู้ด้วยรูปแบบที่เหมาะสมสำหรับบุคคล

ที่มีความสามารถและศักยภาพพิเศษด้านต่าง ๆ แต่ในห้วงระยะเวลาดังกล่าว สภาพการเปลี่ยนแปลงของโลกมีมากและรุนแรงขึ้น ส่งผลกระทบต่อสังคม เศรษฐกิจรวมทั้งการศึกษาด้วย และนอกจากนี้ประเทศไทยก็อยู่ในช่วงของการเปลี่ยนแปลงทางด้านการเมืองที่มีการปรับเปลี่ยนนโยบายต่าง ๆ มาโดยตลอด จึงอาจเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้การบริหารหลักสูตรไม่อาจดำเนินการได้บรรลุเป้าหมายได้ทุกองค์ประกอบของหลักสูตร ส่งผลให้เกิดข้อขัดข้องหรืออุปสรรคในการปฏิบัติ งานของสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สอดคล้องกับผลการศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาของ Office of the Basic Education Commission (2011) ที่พบว่า สถานศึกษามีการนำหลักสูตรไปใช้ตามเจตนารมณ์น้อยมาก มีการติดตามการใช้หลักสูตรทำได้ไม่ทั่วถึงเท่าที่ควร ขาดการติดตามผลการเรียนการสอนของครูตลอดถึงขาดการจัดทำและใช้ข้อมูลสารสนเทศในการพัฒนางานวิชาการ มีการนำข้อมูลการวัดและประเมินผล ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนค่อนข้างน้อย และขาดการติดตามผลในการดำเนินการวัดและประเมินผลของครู รวมถึงสื่อนวัตกรรมและต้นแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา

2. ผลการสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด (นครชัยบุรีนทร์) ที่สรุปว่า ให้นำปัญหาการปฏิบัติภารกิจ 3 ด้าน คือ การนำหลักสูตรไปใช้ การประเมินหลักสูตร และการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ไปสร้างเป็นรูปแบบ และดำเนินการทดลองใช้ด้วยวิธีการการอบรมและพัฒนาโดยกำหนดเป็นโครงการพัฒนาคือ โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา โดยใช้รูปแบบ SASITHORN model คือ 1) Strategy 2) Administration 3) Sustainable 4) Development 5) Identity 6) Technology & Technological Skill 7) Human Resource Development 8) Research 9) New Innovation ซึ่งรูปแบบที่ผู้วิจัยนำเสนอต่อทรงคุณวุฒิเพื่อประเมินรูปแบบ มีผลการประเมินในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุดนั้น ผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นว่าสามารถใช้ได้จริงในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด สอดคล้องกับงานวิจัยของ Sasithorn Manthong (2014) ที่ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดการความรู้ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มี 5 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) ขั้นตอนการดำเนินงาน 4) ระบบสนับสนุน และ 5) การนำรูปแบบไปใช้ ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการความรู้ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา มีความเหมาะสม มีความถูกต้อง และมีความเป็นไปได้ของการนำไปใช้ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการความรู้ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษาขั้น

พื้นฐาน และ Khamdi Chanthaker (2011) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา โดยบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยปรากฏดังนี้ รูปแบบประกอบไปด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1. การศึกษาบริบท ประกอบด้วย 1) สำรวจความต้องการจำเป็นของสังคมโดยคณะกรรมการภาคี 4 ฝ่าย 2) การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการภาคี 3) การสร้างความตระหนักให้แก่บุคลากร 4) การพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา 5) การแต่งตั้งคณะกรรมการ 6) การจัดทำข้อมูลสารสนเทศ 7) การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา 8) การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ 2. การวิเคราะห์วางแผนการใช้หลักสูตรประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน 2) การจัดทำวิสัยทัศน์เป้าหมายภารกิจหลักสูตร 3) การจัดทำโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา 4) การจัดทำคำอธิบายรายวิชาหลักสูตรสถานศึกษา 5) การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ 6) การจัดการเรียนรู้และแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3. การดำเนินการใช้หลักสูตร ประกอบด้วย 1) การทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2) การจัดทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา 3) การจัดทำแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 4) การจัดทำแผนการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 5) การจัดทำนโยบายของผู้บริหารสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษา 4. การนิเทศ ติดตาม ส่งเสริม ประกอบด้วย 1) การกำหนดผู้รับผิดชอบการนิเทศภายใน 2) การกำหนดแผนงาน โครงการนิเทศ 3) การจัดทำเอกสารหลักฐานการดำเนินการนิเทศ 4) การจัดทำรายงานการนิเทศ 5. การประเมินผลและพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วย 1) ประเมินผลก่อนการพัฒนาโดยคณะกรรมการภาคี 4 ฝ่าย 2) การประเมินสภาพจริงระหว่างการดำเนินการของการบริหารจัดการหลักสูตร 3) การประเมินหลังสิ้นสุดปีการศึกษา รายงานความสำเร็จต่อผู้ปกครอง ชุมชน 4) การนำผลการประเมินและข้อเสนอแนะไปพัฒนา

3. ผลการนำรูปแบบไปใช้และประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด (นครชัยบุรีรินทร์) ที่มีสรุปผลในภาพรวมสรุปว่า โครงการตอบสนองต่อสภาพการบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษา, ผลการดำเนินงานเป็นไปตามขั้นตอนกำหนดไว้ และกลุ่มเป้าหมายที่เข้าอบรมและพัฒนามีความพึงพอใจต่อรูปแบบ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดนั้น สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสอบถามคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารสถานศึกษา/รองผู้บริหารสถานศึกษา และหัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการ/ครูผู้สอน ของโรงเรียนสระพังพิทยาคม ซึ่งเป็นโรงเรียนที่ใช้ทดลองรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561ซึ่งโรงเรียนสามารถดำเนินการตามรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เพราะก่อนทดลองใช้นั้น ผู้วิจัยได้ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารสถานศึกษา/รองผู้บริหารสถานศึกษา และหัวหน้ากลุ่มบริหารงานวิชาการ/ครูผู้สอน ของโรงเรียนเพื่อให้เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองที่ต้องปฏิบัติ จึงส่งผลให้โรงเรียนสามารถดำเนินการตามรูปแบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ แสดงให้เห็นว่ารูปแบบดังกล่าวสามารถใช้ได้จริงในสถานศึกษา ตลอดจนมีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kornwika Chinnanon (2013) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาแบบตรวจสอบรายการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐานสำหรับประเมินหลักสูตรสถานศึกษา ผลการวิจัย พบว่า แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการประเมินหลักสูตรได้นำใช้ในการพัฒนาทฤษฎีโปรแกรม เพื่อประเมินหลักสูตรสถานศึกษา ประกอบด้วยกระบวนการ 3 ด้าน ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรการนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินหลักสูตร และ Jitti Sueasa (2014) ที่ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ผลการวิจัย พบว่า 1) รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 มีองค์ประกอบ 6 ด้าน ได้แก่ 1) การศึกษาปัญหาและความต้องการในการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา 2) การวางแผนปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา 3) การพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา 4) การร่วมกันปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา 5) การนิเทศติดตาม และประเมินผลการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา และ 6) การสรุปและรายงานผลการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษาดำเนินการบริหารจัดการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการปรับปรุงและการพัฒนาหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด หากนำผล การวิจัยไปใช้ควรคำนึงการนำรายงาน สรุปผลการประเมินเป็นข้อมูล เพื่อการจัดทำขอบข่ายของเนื้อหา ตลอดจนการบรรจุและเผยแพร่หน่วยการเรียนรู้ใหม่ ๆ ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาแก่ครู ผู้บริหาร กรรมการสถานศึกษา นักเรียนตลอดจนผู้ปกครองได้รับทราบ และรับฟังข้อ เสนอแนะ เพื่อปรับปรุงแก้ไขกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรให้เหมาะสมกับสถานศึกษา

1.2 การสร้างมิตรไมตรี ความเป็นกันเองเพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับกลุ่มเป้าหมายเป็นสิ่งสำคัญก่อนดำเนินการอบรมเชิงปฏิบัติการทดลองใช้คู่มือฝึกอบรมเรื่องการนำหลักสูตรไปใช้ คู่มือการประเมินหลักสูตร คู่มือการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร จากนั้นติดตามผลการปฏิบัติ งานหลังอบรมเชิงปฏิบัติการจากการประชุมเป็นระยะ และประเมินความพึงพอใจ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษา การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการ หลักสูตรของสถานศึกษา สังกัดอื่นเพื่อนำสารสนเทศที่ได้ มาใช้ในการบริหารจัดการศึกษา ให้สอดคล้องกับสังกัด ภูมิภาค ในส่วนกลาง และส่วนท้องถิ่นอย่างแท้จริง

2.2 ควรศึกษาความสัมพันธ์การบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการติดตามประเมินผล กับมาตรฐานคุณภาพการศึกษา

2.3 ความสำเร็จของโครงการบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่นอื่น

References

- Boonleang Thumthong. (2011). *Curriculum Development*. 3rd edition. Bangkok : Chulalongkorn University.
- Chaiwat Sutthirat. (2013). *Curriculum Development Theory to practice*. Bangkok: V-Print.
- Jitti Sueasa. (2014). *Development of the Model of Internal Education Quality Assurance in School Under the Office of Ubon Ratchathani Educational Service Area 3*. Doctor of Education Thesis: Rajabhat Mahasarakham University.
- Khamdi Chanthaker. (2011). *The Development of a Curriculum Administration Model by Integrating Sufficiency Economy Philosophy for School Under the Office of Basic Education Commission*. Ph.D. Thesis, Doctor of Education. Mahasarakham: Mahasarakham University.
- Kornwika Chinnanon. (2013). *Development of a theory-based evaluation checklist for school curriculum evaluation*. Ph.D. Thesis, Doctor of Education. Bangkok : Chulalongkorn University
- Ministry of Education. (2016). *National education plan Issue 12 (2560 – 2564)*. Bangkok: Agricultural Cooperatives of Thailand.
- Office of the Basic Education Commission. (2011). *Setting education standards in accordance with the ministerial regulations governing systems Criteria and methods for educational quality assurance 2010*. Bangkok: Agricultural Cooperatives of Thailand Printing house.
- Panee Leikitwathana. (2011). *Educational research methods*. Bangkok: Min Service Supply.
- Sasithorn Manthong. (2014). *A Development of the Knowledge Management Model by Participatory Action Research for School-based Curriculum Administration in Basic Education Schools*. Doctor of Philosophy Thesis. Buriram : Buriram Rajabhat University.
- Sitthipon Art-in. (2014). *Curriculum Development*. Khon Kaen : Khonkaen University.
- Sukhothai Thammathirat University. (2003). *Theory and practice in educational administration. Unit 9-12*. 4th edition. Bangkok: Sukhothai Thammathirat University Printing house.